Stabil lønudvikling i 1. kvartal 2021

I 1. kvartal 2021 var den årlige lønstigningstakt på DA-området 2,4 pct., hvilket er uændret fra foregående kvartal, *jf. tabel 1*. Lønudviklingen for 1. kvartal 2021 er baseret på oplysninger fra februar, hvor Danmark fortsat var i den anden nedlukning som følge af Covid-19. Lønudviklingen i fremstilling er aftaget fra 2,3 pct. i 4. kvartal 2020 til 2,2 pct. i 1 kvartal 2021, mens lønudviklingen i serviceprægede erhverv aftog fra 2,3 pct. til 2,1 pct.

Omvendt er lønstigningstakten inden for bygge og anlægsbranchen tiltaget fra 3,0 pct. i 4. kvartal 2020 til 3,7 pct. i 1. kvartal 2021. Det skal ses i lyset af, at der i forbindelse med overenskomstfornyelsen i foråret 2020 blev aftalt lønstigninger d. 1. maj 2020 og d. 1. januar 2021 i Bygge- og Anlægsoverenskomsten m.fl. Lønudviklingen i 1. kvartal 2021 indeholder dermed to aftalte lønreguleringer – herunder to forøgelser af SH-betalingerne på hver 1 pct.-point. Profilen i de aftalte lønstigninger er afspejlet i referenceforløbet for overenskomstfornyelserne fra foråret 2020, og samlet set er lønstigningen for 1. kvartal 2021 ca. 1 pct.-point under referenceforløbet.

Funktionærernes årlige lønstigningstakt var 1,9 pct. i 1. kvartal 2021 og var dermed 0,3 pct.-point lavere end i 4. kvartal 2020. Arbejdernes lønstigningstakt var 2,8 pct. i 1. kvartal 2021, hvilket var 0,2 pct.-point højere end i foregående kvartal. Der er mange arbejdere inden for bygge og anlæg, hvorfor den tiltagende stigningstakt for denne branche også afspejles i arbejdernes lønudvikling.

Tabel 1. Udvikling i løn og priser

	3. kvt. 2019	4. kvt. 2019	1. kvt. 2020	2. kvt. 2020	3. kvt. 2020	4. kvt. 2020	1. kvt. 2021
DA området	*Årlig ændring i pct.*						
Arbejdere	2,5	2,3	2,3	1,8	2,2	2,6	2,8
Funktionærer	2,6	2,6	2,6	1,7	2,0	2,1	1,9
Fremstillingssektoren	2,6	2,5	2,4	1,6	2,0	2,3	2,2
Bygge og anlæg	3,2	2,9	2,7	2,1	2,4	3,0	3,7
Serviceprægede erhverv	2,3	2,3	2,4	1,8	2,1	2,3	2,1
DA området i alt	**2,5**	**2,4**	**2,5**	**1,8**	**2,1**	**2,4**	**2,4**
Forbrugerpriser	**0,4**	**0,7**	**0,6**	**0,1**	**0,5**	**0,5**	**0,7**
Reallønsudvikling	**2,1**	**1,7**	**1,9**	**1,7**	**1,6**	**1,9**	**1,7**

Anm.: Opgjort efter DB07.
Kilde: DA's KonjunkturStatistik og Danmark Statistik.

Inflationen var 0,7 pct. i 1. kvartal 2021, hvilket var en stigning på 0,2 pct.-point ift. det seneste kvartal. Det betyder, at reallønsfremgangen på DA-området var på 1,7 pct., hvilket er et fald på 0,2 pct.-point i forhold til det foregående kvartal. Reallønsudviklingen i 1. kvartal 2021 er dermed på niveau med den gennemsnitlige reallønsudvikling siden 2018.

Samlet lønudvikling på DA-området

På hele DA-området var lønstigningstakten på 2,4 pct. i 1. kvartal 2021. Lønudviklingen lå dermed 1 pct.-point under de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb.

Arbejdernes lønstigningstakt var på 2,8 pct., og funktionærernes lønstigningstakt lå på 1,9 pct. i 1. kvartal 2021, *jf. figur 1.*

Figur 1. Referenceforløb og faktisk lønstigning, samlet DA-område

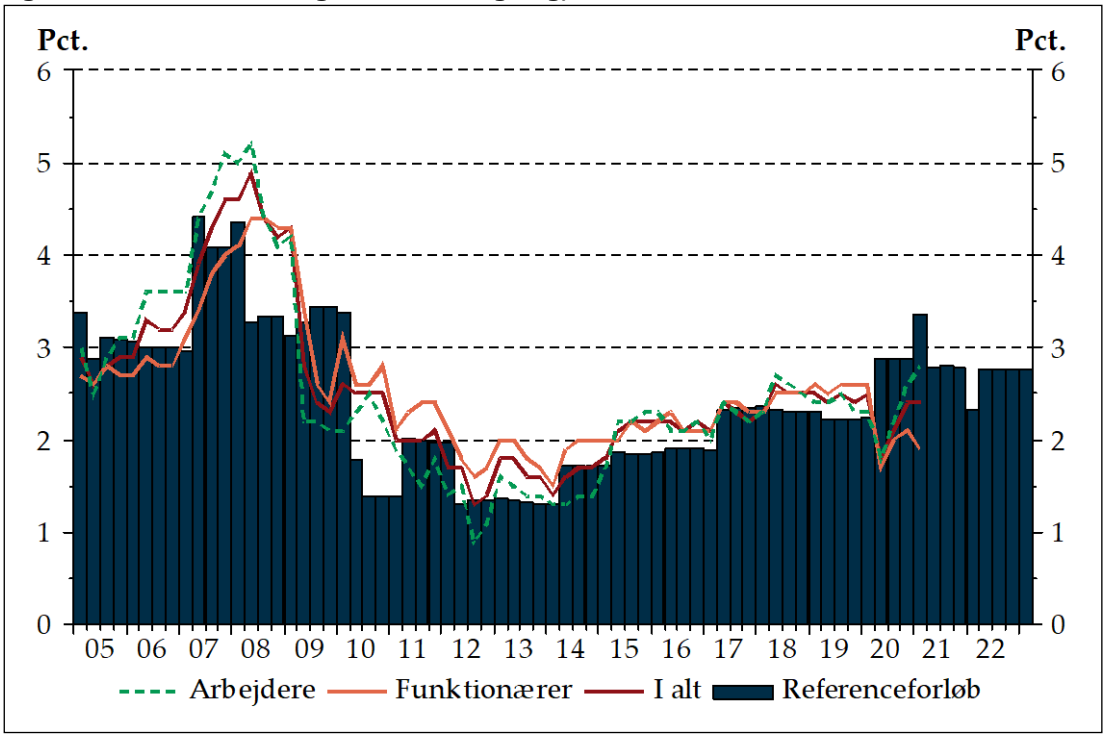

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Opgørelsen af omkostningerne for de overenskomstbaserede referenceforløb sker under forudsætning om fuldt relativt gennemslag af stigninger i mindste- og normallønssatser og tager udgangspunkt i overenskomsternes omkostningselementer på 13 udvalgte overenskomstområder, hvilket betyder, at fremstillingssektoren vægter mere i forhold til DA-området samlet set, mens servicesektoren vægter mindre. Dertil vægter timelønnede mere. Stigningerne beregnes som via et teknisk gennemslag baseret på de landsdækkende overenskomster. På den enkelte arbejdsplads kan lønudviklingen afvige herfra som følge af lokale forhandlinger mellem ledelse og de ansatte.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik samt egne beregninger.

Pensionsindbetalinger bidrog med 0,3 pct.-point til lønstigningstakten på hele DA-området, hvilket er 0,1 pct.-point lavere end i foregående kvartal. Fritvalgsordninger bidrog med 0,7 pct.-point, hvilket er 0,1 pct.-point højere end 4. kvartal 2020. Genetillæg bidrog med 0,1 pct.-point til den samlede lønudvikling i 4. kvartal 2020, i modsætning til det seneste kvartal, hvor der intet bidrag var. Personalegoder bidrog ikke til den samlede lønudvikling, ligesom i sidste kvartal. Det samlede bidrag fra genebetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 1,0 pct.-point i 1. kvartal 2021, hvilket var det samme niveau som i 4. kvartal 2020, *jf. tabel 2.*

Tabel 2. Lønstigningstakternes sammensætning, hovedbrancher og DA i alt

	4. kvartal 2020				1. kvartal 2021			
	Fremstilling	Bygge- og anlæg	Service	Hele DA	Fremstilling	Bygge- og anlæg	Service	Hele DA
	Pct.							
Samlet lønudvikling	**2,3**	**3,0**	**2,3**	**2,4**	**2,2**	**3,7**	**2,1**	**2,4**
Heraf:	*Pct.-point*							
Genetillæg	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1
Fritvalgsordninger	0,6	0,7	0,6	0,6	0,6	1,2	0,6	0,7
Personalegoder	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pension	0,4	0,4	0,3	0,4	0,2	0,3	0,3	0,3
I alt	**1,1**	**1,2**	**0,9**	**1,0**	**0,9**	**1,6**	**0,9**	**1,0**

Anm.: Tabellen angiver årlig ændring i timefortjenesten. Bidraget fra pension afspejler bl.a., at pensionsbetalinger øges med lønnen. Der indgår både arbejdere og funktionærer i opgørelsen af sammensætningerne.
Kilde: DA's KonjunkturStatistik.

Brancheopdelt lønudvikling på DA-området

Lønstigningstakten i fremstillingsvirksomhed var på 2,2 pct. i 1. kvartal 2021. Dermed lå lønstigningstakten i fremstillingsvirksomhed i 1. kvartal 2021 0,7 pct.-point under de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb. I forhold til 4. kvartal 2021 aftog lønstigningstakten med 0,1 pct.-point, *jf. figur 2*. I fremstilling er en stor del af medarbejderne omfattet af mindstelønsoverenskomster, hvor det i høj grad er de lokale lønforhandlinger, som driver lønudviklingen.

Pensionsindbetalinger i fremstillingsvirksomhed bidrog til lønstigningen med 0,2 pct.-point i 1. kvartal 2021, mens fritvalgsordninger bidrog med 0,6 pct.-point. Genetillæg bidrog til lønudviklingen med 0,1 pct.-point, mens personalegoder bidrog med 0,2 pct.-point. Samlet set bidrog genetillæg, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger 0,9 pct.-point til lønudviklingen i fremstillingsvirksomhed, *jf. tabel 2.*

Figur 2. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i fremstillingsvirksomhed

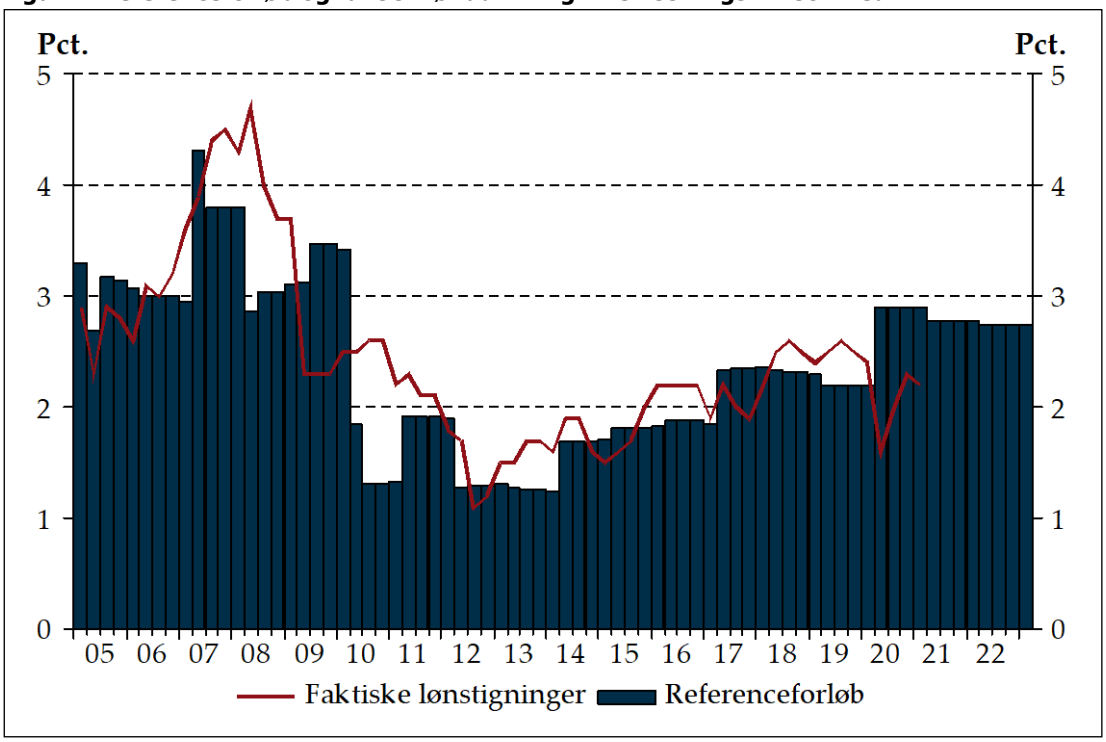

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter fremstillingsvirksomhed på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Industriens Overenskomst, Træ- og møbeloverenskomsten og Slagterioverenskomsten.
Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

De største lønstigninger i 1. kvartal 2021 inden for fremstillingsvirksomhed var inden for medicinalindustri, hvor den årlige lønstigningstakt var på 3,6 pct. Dette er 0,1 pct.-point lavere end lønstigningstakten i det foregående kvartal. Tekstil- og beklædningsindustri havde også lønstigninger i den øvre ende med 2,8 pct., mens lønudviklingen i både øvrig nærings- og nydelsesmiddelindustri og træ- og papirindustri var 3,5 pct.

De mindste lønstigninger inden for fremstillingsvirksomhed i 1. kvartal 2021 var inden for grafisk industri, som så en lønstigningstakt på 1,2 pct., hvilket var uændret fra sidste år. Inden for maskinfremstilling og transportmiddelindustri var lønudviklingen på 1,3 pct. også blandt de mest afdæmpede. Lønudviklingen i begge brancher har været blandt de laveste siden 2. kvartal 2020.

Inden for bygge- og anlægsvirksomhed var den årlige lønstigningstakt 3,7 pct. i 1. kvartal 2021, hvilket er 0,7 pct.-point højere end i det foregående kvartal. Til trods herfor var den årlige lønstigningstakt 0,9 pct.-point under de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb, som afspejler at der indgår to lønreguleringer i 1. kvartal 2021, *jf. figur 3*.

Inden for bygge- og anlægsvirksomhed bidrog pensionsindbetalingerne med 0,3 pct.-point til lønstigningerne i 4. kvartal 2020, hvilket er 0,1 pct.-point lavere end i foregående kvartal. Bidraget fra de aftalte stigninger i SH-betalingen på to gange 1 pct.-point fremgår under fritvalgsordninger i tabel 2. Bidraget fra fritvalgsordninger til lønstigningstakten i bygge og anlæg udgjorde 1,2 pct.-point i 1. kvartal 2021, hvilket er en

fordobling fra sidste kvartal. Genetillæg bidrog med 0,1 pct.-point, mens der ikke var et bidrag fra personalegoder til lønstigningen i bygge- og anlægsvirksomhed.

Det samlede bidrag fra genetillægsbetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 1,6 pct.-point i 1. kvartal 2021, hvilket var 0,4 pct.-point højere end i 4. kvartal 2020, *jf. tabel 2*.

Figur 3. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i bygge- og anlægssektoren

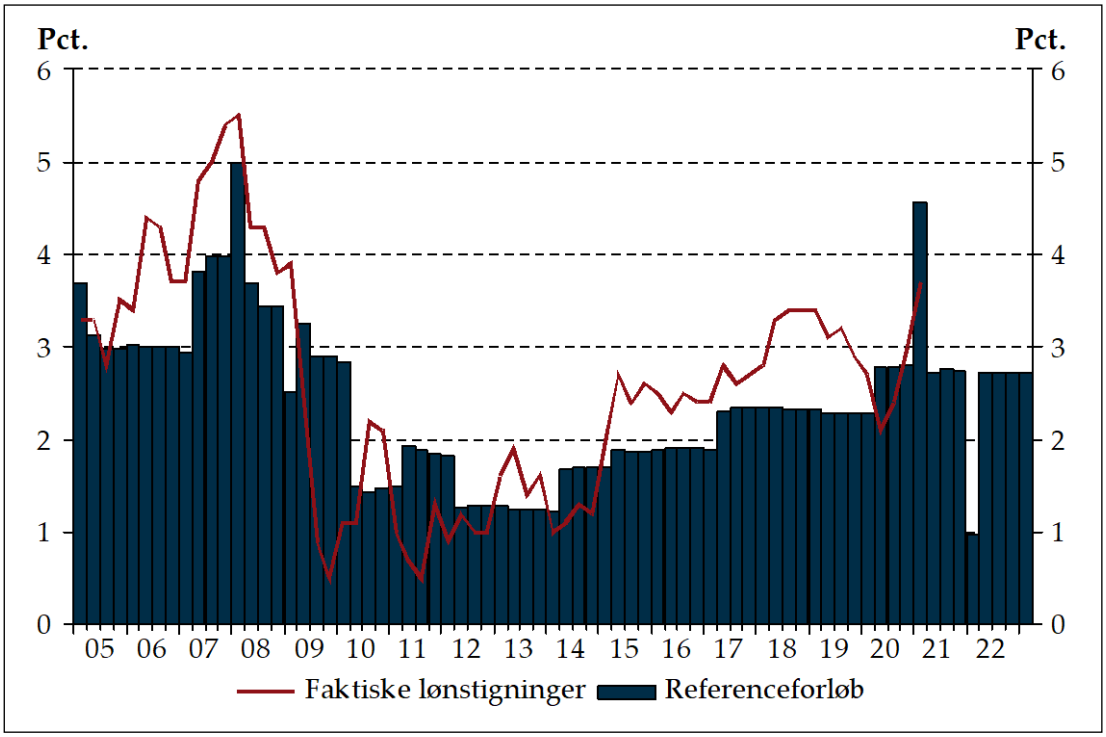

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter bygge- og anlægsvirksomhed på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Bygge- og anlægsoverenskomsten, Bygningsoverenskomsten, Maleroverenskomsten, Elektrikeroverenskomsten og VVS-overenskomsten. Den markante udvikling i 1. kvartal 2021 og 1. kvartal 2022 skyldes tidsprofilen af lønstigningerne i bygge- og anlægsoverenskomsten m.fl., hvor stigningerne sker 1. maj 2020, 1. januar 2021 og 1. marts 2022.

Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

Lønningerne steg 2,1 pct. inden for serviceprægede erhverv i 1. kvartal 2021, hvilket var 0,2 pct.-point lavere end i 4. kvartal 2020. Lønstigningen lå dermed 0,7 pct.-point under niveauet af de aftalte omkostningsstigninger i det overenskomstbaserede referenceforløb i 4. kvartal 2020, *jf. figur 4*.

Figur 4. Referenceforløb og faktisk lønudvikling i serviceprægede erhverv

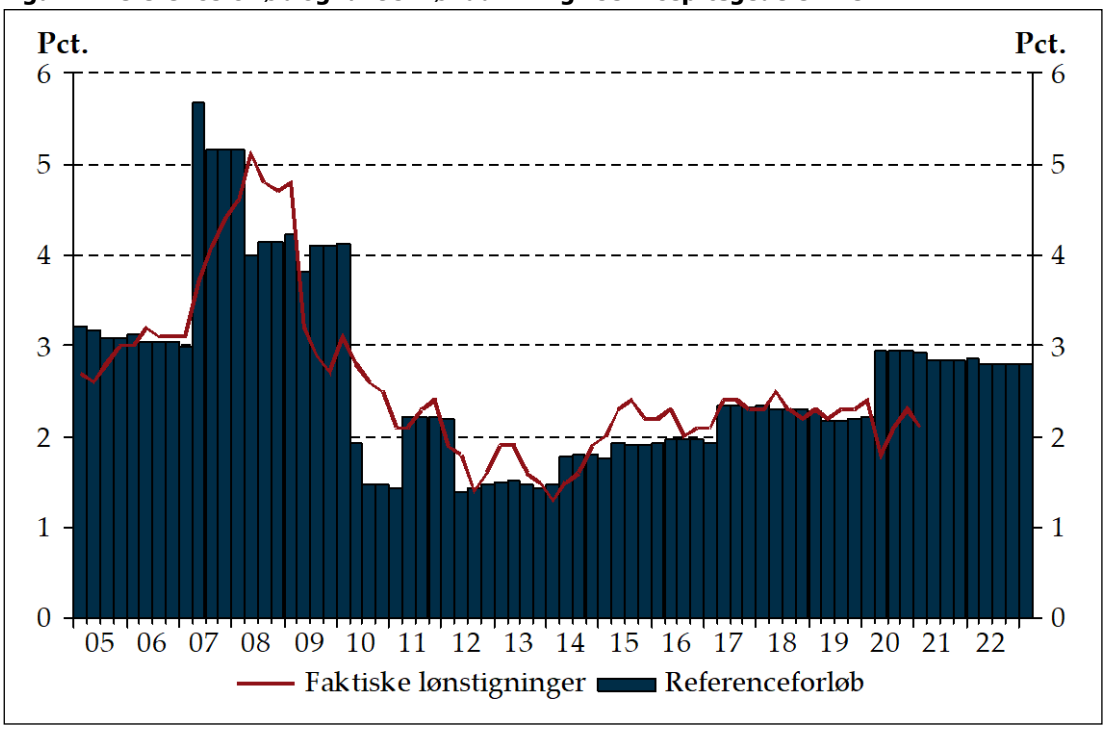

Anm.: Den faktiske lønstigning omfatter de serviceprægede erhverv på hele DA-området, det vil sige inkl. ansatte, der ikke er omfattet af overenskomster i referenceforløbet. Referenceforløbet er baseret på Transport- og logistikoverenskomsten, Fællesoverenskomsten på transportområdet, Serviceoverenskomsten og Butiksoverenskomsten.
Kilde: DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.

Pensionsindbetalingerne bidrog positivt til lønudviklingen med 0,3 pct.-point i 1. kvartal 2021, hvilket er på samme niveau som i 4. kvartal 2020. Fritvalgsordninger bidrog ligeledes positivt med 0,6 pct.-point, hvilket er på niveau med foregående kvartal. Genetillæg og personalegoder havde ingen påvirkning på den samlede lønudvikling. Det samlede bidrag fra genetillægsbetalinger, fritvalgsordninger, personalegoder og pensionsindbetalinger udgjorde 0,9 pct. i 1. kvartal 2021, *jf. tabel 2*.

Den største lønstigning i 1. kvartal 2021 blandt de serviceprægede erhverv var inden for finansiel service, hvor lønstigningstakten var 3,8 pct., hvilket er 0,4 pct.-point højere end i foregående kvartal. Også anden service havde relativt høje lønstigninger med 2,9 pct. Det er omtrent på niveau med lønstigningerne i delbranchen siden 2. kvartal 2020. For fjerde kvartal i træk var den laveste lønstigning i 1. kvartal 2021 blandt de serviceprægede erhverv inden for hotel- og restaurationsvirksomhed, som havde en lønstigningstakt på 0,7 pct. Det er 0,3 pct.-point over udviklingen i 4. kvartal 2020.

Udviklingen i reallønnen

Reallønnen angiver, hvor meget lønstigningen overstiger inflationen. Den er dermed et mål for den reelle forbedring i købekraft som følge af lønudviklingen.

I 1. kvartal 2021 lå inflationen på 0,7 pct., hvilket er 0,2 pct.-point højere end i 4. kvartal 2020. De privatansatte på DA-området havde dermed i 1. kvartal 2021 en stigning i reallønnen på 1,7 pct., hvilket er 0,2 pct.-point lavere end reallønsstigningen i det foregående kvartal, *jf. figur 5.*

Figur 5. Udviklingen i forbrugerpriserne og reallønnen på DA-området

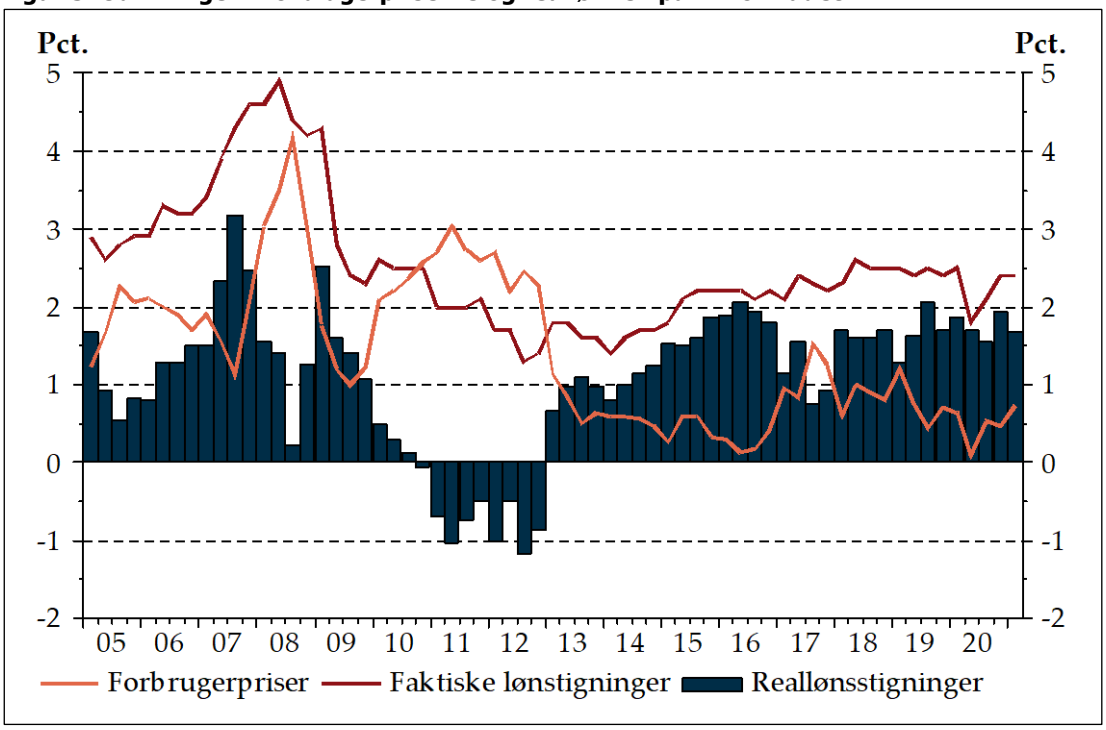

Kilde: Danmarks Statistik, DA's KonjunkturStatistik og egne beregninger.